

Martinaskolans Likabehandlingsplan för grundskolan F-9

Reviderad 2024-08-08

Gäller längst till 2025-09-30

Till alla elever och vårdnadshavare på Martinaskolan.....	3
Vision.....	3
Till dig som vårdnadshavare.....	4
Gemensamma förväntningar	4
Lagarnas innehåll och centrala begrepp.....	5
Kränkande behandling.....	5
Diskriminering.....	5
Trakasserier och sexuella trakasserier	6
Det förebyggande och upptäckande arbetet.....	7
Trygghet och studiero	7
Organisatoriska arbetssätt som främjar likabehandling	7
Utvärdering av likabehandlingsplanen	9
Det utredande och åtgärdande arbetet.....	10
Ansvariga.....	10
Rutiner vid kännedom om upplevd kränkande behandling.....	10
Upprepad kränkande behandling	11
Om diskriminering, trakasserier eller kränkning inte upphör.....	11
Ordningsregler	11
Förankring av planen	12
Vad gör jag om det ändå blir fel?	12

Till alla elever och vårdnadshavare på Martinaskolan

Martinaskolan är en Waldorfskola. Här vill vi med waldorfpedagogiken utveckla hela människantanke, känsla och vilja. Denna helhetssyn genomsyrar vårt arbete på skolan och vårt likabehandlingsarbete.

Skolan uppdaterar varje år både en likabehandlingsplan och en plan mot kränkande behandling. Vi kommer i detta dokument att använda samlingsnamnet *Likabehandlingsplan* men den innefattar även planen mot kränkande behandling. Vår likabehandlingsplan finns tillgänglig på skolans lärplattform *Infomentor* och på skolans hemsida www.martinaskolan.se.

Vision

Martinaskolans vision är en skol- och fritidsverksamhet där alla elever känner sig trygga och välkomna. Alla som vistas i skolan visar respekt för andra och blir respekterade för dem de är. Vi strävar också mot att alla elever ska få en likvärdig utbildning.

Till dig som vårdnadshavare

På Martinaskolan anser vi att vårdnadshavare är vår viktigaste samarbetspartner runt eleverna. Vi vill ha ett aktivt samarbete mellan hem och skola. Du som vårdnadshavare bör kontakta skolan om du befärrar att ditt barn eller någon annan elev far illa. Om ditt barn berättar om något som hänt i skolan som hen har upplevt som kränkande bör du i första hand kontakta klassläraren och i andra hand rektor eller annan personal på skolan omgående. Några signaler om att allt inte står rätt till kan vara:

- nedstämdhet
- ovilja att berätta om skolan
- ovilja att gå till skolan
- magvärk, huvudvärk
- saknar kamrater
- aggressivitet
- trasiga, bortkomna saker

Vid fundering eller oro, tveka inte att ta kontakt med personal på skolan.

Gemensamma förväntningar

Av oss som personal kan ni förvänta er att

- vi möter alla elever med hänsyn och respekt
- vi skapar trygghet och trivsel för eleverna både inne och ute
- vi ger eleverna stöd efter sitt behov
- vi uppmuntrar artighet, vänlighet och ett gott uppförande
- vi som vuxna är goda förebilder
- vi strävar efter att alla elever ska känna att de kan, vill och räcker till
- vi är uppmärksamma på mobbningstendenser
- vi samarbetar med vårdnadshavare för att stötta eleven

Av dig som elev förväntar vi oss att

- du visar respekt, lyssnar och visar hänsyn mot både barn och vuxna
- du använder ett vårdat språk
- du passar tiden
- du sköter egna arbetsuppgifter och läxor
- du följer skolans regler och är rädd om skolans saker
- du berättar för någon vuxen om du eller någon annan utsätts för kränkande behandling

Av dig som vårdnadshavare förväntar vi oss att

- du samarbetar med personalen för att stötta ditt barn
- du hjälper ditt barn att passa tiden
- du ser till att ditt barn kommer utvilat till skolan
- du ser till att ditt barn äter frukost för att orka med förmiddagen
- du tar del av ditt barns skolvardag, läxor och information från skolan
- du är uppmärksam på mobbningstendenser och att vi får veta om något barn utsätts för mobbning
- du anmäler frånvaro

Lagarnas innehåll och centrala begrepp

Kränkande behandling

Kränkningar kan utföras av en eller flera personer och riktas mot dig som individ eller till en grupp. De kan vara synliga och tydliga, t.ex. sparkar eller fula ord. De kan också vara svåra att se, till exempel blickar eller utfrysning. Det kan ha hänt en gång, flera gånger eller ofta och regelbundet. Det viktiga är din egen upplevelse. Om du känt dig kränkt ska detta tas på allvar. Varje incident av kränkande behandling som kommit till en vuxens kännedom ska resultera i utredning och uppföljning.

Diskriminering

Diskriminering innebär att ett barn eller en elev missgynnas, direkt eller indirekt, av skäl som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. I verksamheterna är det huvudmannen eller personalen som kan göra sig skyldig till diskriminering. Barn och elever kan inte diskriminera varandra i juridisk bemärkelse, det kallas då istället kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunderna är:

Kön

Könsöverskridande identitet eller uttryck

Etnisk tillhörighet

Religion/annan trosuppfattning

Sexuell läggning

Funktionsnedsättning

Ålder

Vi försöker ständigt motverka all form av diskriminering. Varje elev skall få möjlighet att förverkliga sin individuella potential.

Trakasserier och sexuella trakasserier

Trakasserier är ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Sexuella trakasserier behöver inte ha samband med diskrimineringsgrunderna. Ingen får utsätta någon annan för sexuella trakasserier i skolan. Det får aldrig förekomma att den som utsätts för sexuella trakasserier ges skuld för detta. Alla kan utsättas för sexuella trakasserier och det är personens egen upplevelse som räknas.

Exempel på sexuella trakasserier är att:

- ta på någon som inte vill det
- titta på eller vissla till en person, på ett sätt som hen tycker är obehagligt.
- sprida rykten om en person som handlar om sex eller kropp.
- skicka meddelanden, bilder eller filmer som har med sex och kroppen att göra utan samtycke.

En av skolans uppgifter är att arbeta förebyggande och då även för att förhindra kränkande behandling och trakasserier. Vi arbetar dagligen med förhållningssätt i olika delar av verksamheten och utifrån olika perspektiv. Vi har nolltolerans mot sexualiserat språkbruk och tillämpar samma utredande och åtgärdande arbete för sexuella trakasserier som för annat kränkande beteende.

På Martinaskolan tar vi kraftigt avstånd från alla former av trakasserier, kränkande behandling och diskriminering. Alla former av kränkande behandling ska därför:

- Förebyggas
- Upptäckas
- Utredas
- Åtgärdas

Det förebyggande och upptäckande arbetet

Trygghet och studiero

Vår vision är att vi vill vara en skola där alla elever känner sig trygga. Då kan skolan också vara en plats för studiero. På skolan arbetar vi förebyggande bland annat genom att försöka skapa goda relationer till alla elever för att på så sätt främja trygghet och studiero. Elever och personal upprättar också årligen ordningsregler tillsammans. I de fall då det förebyggande arbetet inte räcker till kan skolan vidta disciplinära åtgärder enligt skollagens regler om trygghet och studiero. Skolas personal har skyldighet att ingripa på lektioner och raster i situationer där elever stör ordning och trygghet för andra elever. Skolans personal har också rätt att ingripa fysiskt enligt nödvärnslagen. I de fall där beslut fattas mot elevens vilja ska barnrättsperspektivet vara reellt och FN's lagstadgade barnkonvention ett minimikrav att utgå ifrån i en barnkonsekvensanalys. Vid all form av maktutövning ska skolans personal förhålla sig till de principer som anges i grundlagen: legalitetsprincipen, likabehandlingsprincipen, proportionalitetsprincipen och offentlighetsprincipen.

Organisatoriska arbetssätt som främjar likabehandling

På Martinaskolan ska likabehandlingsarbetet vara känt för all personal, vårdnadshavare och elever på skolan men det är ytterst rektor som är ansvarig för arbetet mot alla former av kränkningar. Därigenom ansvarar rektor för att se till att arbetet årligen kvalitetssäkras i verksamheten. För att arbeta förebyggande och hälsofrämjande gör vi följande:

Personal

Vi blir medvetna om våra handlingar genom att samarbeta med och råda varandra. Därför har vi organiserade, regelbundna aktiviteter för skolans personal där vi diskuterar och stöttar varandra. I arbetslagen och på kollegiet finns utrymme att arbeta med likabehandlingsfrågor och andra gemensamma pedagogiska frågor. Vi genomför också klasskonferenser där alla undervisande lärare deltar och diskuterar kring möjligheter och lösningar vid svårigheter. Genom den här typen av diskussioner håller vi likabehandlingsarbetet levande och lär av varandras erfarenheter och goda exempel. Årligen arbetar också all pedagogisk personal med att utvärdera och utarbeta likabehandlingsplanen. Vi samverkar också med andra waldorfskolor. Exempel på berikande samarbete är också Waldorfskolofederationen.

Varje medarbetare uppmärksammar och arbetar kontinuerligt med elevernas sociala och fysiska arbetsmiljö. Information om detta får personalen på lektioner, på raster, på utvecklingssamtal eller andra sätt. Varje gång en medarbetare uppmärksammar en brist eller ett behov ska den meddela övriga medarbetare och/eller skyddsombud, rektor och elevhälsoteam.

Vårdnadshavare

Skolan önskar ett öppet och aktivt samarbete med elever och vårdnadshavare. För att främja det bjuder vi in till föräldramöte i början av höstterminen där klasslärarna berättar om vårt arbete mot kränkande behandling så att alla vårdnadshavare får en tydlig bild av hur vi förhåller oss. Läraren visar då skolans likabehandlingsplan. Vi försöker ta till vara vårdnadshavarnas synpunkter vid utvecklingssamtal, på månadsfester, arbetsdagar, föräldramöten etc. På elevernas utvecklingssamtal pratar vi också om välbefinnande och uppförande.

Raster

På rasterna uppmuntrar vi till lek och samvaro mellan elever i olika åldrar. Vuxna finns med inne och ute varje rast.

Ritmisk del

Varje skoldag börjar med en rytmisk del. Den består av sociala övningar och lekar som ofta är värdegrundsbaserade och gruppbildande.

Period

Waldorfskolans arbetssätt ger gott om tillfällen till värdegrundsdiskussioner på ett åldersanpassat sätt i och med att vi arbetar tematiskt i perioder. Under perioden lever klassen med ämnesinnehållet och reflektioner om värderingar, värdegrund, etik, tidigare erfarenheter och händelser, vetenskap och beprövad erfarenhet, moraliska handlingar med mera.

Månadsfester

Våra månadsfester är en viktig del i undervisningen. Eleverna får då möjlighet att visa för varandra vad de arbetat med i klassen. På festerna träffas och samarbetar också eleverna över klassgränserna.

Demokratiarbete

Klassråd hålls i klasserna 1–9. Där diskuteras frågor om skolan, lektioner och raster. Två representanter väljs från varje klass för att delta i skolans elevråd. Elevrådet delas upp i åk 1-4 och 5-9. På elevrådet är också pedagoger med för att stötta. På det här sättet kan vi öka elevernas delaktighet och ge dem inflytande. Klassråd och elevråd bearbetar årets ordningsregler som genomarbetats av kollegiet och beslutas sedan av rektor. Elever har också möjlighet att vara med och utvärdera likabehandlingsplanen genom bland annat diskussion på lektioner, på utvecklingssamtal, klass- och elevråd. Detta arbete organiseras av rektor och övrig personal.

Utvärdering av likabehandlingsplanen

Till grund för utvärdering och omarbetning ligger årliga trivselenkäter som skolan genomför som elever och vårdnadshavare får svara på. Klasslärarna ansvarar för att enkäterna blir besvarade och inlämnade inom avsatt tid. Resultatet analyseras och en eventuell handlingsplan tas fram.

Detta läsårets plan ska utvärderas i september 2023. Rektor ansvarar för genomförandet.

Det utredande och åtgärdande arbetet

Ansvariga

Vid misstanke om trakasserier eller kränkande behandling måste åtgärder snabbt vidtas. All personal som får kännedom om att en elev utsätts för kränkningar är skyldig att agera utifrån vad situationen kräver för att hindra kränkningarna. All personal på skolan har också skyldighet att följa rutiner och arbetsgång. Rektorn ansvarar för att detta sker och att kränkningar utreds.

Rutiner vid kännedom om upplevd kränkande behandling

Elever och vårdnadshavare

Vid kännedom om upplevd kränkande behandling vänder sig elever och vårdnadshavare till en vuxen på skolan som man känner förtroende för, i första hand klassläraren. På Infomentor finns alla kontaktpersoner redovisade med namn och mejl.

Personal

All personal på Martinaskolan är skyldig att utreda och sedan anmäla uppgifter om upplevd kränkande behandling till rektor skyndsamt.

- När det uppstår en konflikt mellan elever på skolan får eleverna med pedagogers stöd samtala om och försöka lösa situationen. Samtalet genomförs med fördel av klasslärare och ska dokumenteras.
- Samtal med alla inblandade elevers vårdnadshavare genomförs skyndsamt, senast vid skoldagens slut. Skolan är skyldig att utreda och åtgärda även om vårdnadshavare inte samtycker. Det är skolan som gör bedömningar och vidtar de åtgärder som krävs.
- Vid misstänkt diskriminering, alltså då huvudman eller personal misstänkts ha missgynnat en elev, leder rektorn utredningen.

För utredning och anmälan av kränkning eller diskriminering används blanketten Anmälan om diskriminering och kränkande behandling som finns på Infomentor. Informationen i denna skickas till rektor. Rektor rapporterar till huvudmannen som klargör om utredningen skett enligt arbetsgången och om åtgärderna är tillräckliga. Huvudmannen återkopplar skyndsamt.

Se Arbetsgång vid kränkande behandling Martinaskolan, bilaga 1

Se också Samlat dokument för att anmäla, utreda och åtgärda diskriminering och kränkande behandling vid Martinaskolan, bilaga 2. Dokumenten finns också på infomentor.

Alla upplevda kränkningar ska anmälas och utredas. Anmälan och utredningen ska alltså lämnas varje gång man får kännedom om att en elev upplevs vara utsatt för kränkande behandling, det räcker

alltså inte att göra en anmälan per elev. Anmälan ska göras utifrån elevens upplevelse av kränkande behandling. Det är utredningen som ska avgöra om det är fråga om kränkande behandling, trakasserier, diskriminering eller inte.

Som stöd i arbetet finns Skolverkets allmänna råd.

Upprepad kränkande behandling

Om kränkande behandling upprepas trots vidtagna åtgärder måste ny anmälan och utredning göras. Rektor kan då kalla elev, vårdnadshavare och klasslärare till möte och ett åtgärdsprogram kan upprättas.

Om diskriminering, trakasserier eller kränkning inte upphör

Om diskriminering, trakasserier eller kränkning inte upphört efter samtal och åtgärder eller om kränkningen är av allvarlig art tillämpas mer drastiska åtgärder såsom disciplinära åtgärder inom ramen för 5 kap Skollagen, kontakt med polis, sociala myndigheter eller arbetsmiljöverket, beroende på ärendets natur.

Ordningsregler

De ordningsregler som elevråd och rektor beslutar om ska följas. Om ordningsreglerna inte efterlevs kontaktas vårdnadshavare genom sms, telefon, eller e-post så snart det är möjligt.

Förankring av planen

Elever

På klassråd och elevråd utvärderas och uppdateras likabehandlingsplanen. Dessa forum är också ett sätt att nå ut med planen till eleverna. Där utarbetas också ordningsregler. Vi når också ut till eleverna med planen genom undervisning, samtal och genom att arbetet genomsyrar skolans arbete.

Vårdnadshavare

Vi informerar om och diskuterar likabehandlingsplanen på föräldramöten. Planen finns tillgänglig på infomator och på Martinaskolans hemsida.

Skolans personal

Framförallt förankras planen genom det dagliga arbetet och vårt bemötande av eleverna. Planen förankras på studiedagar och på för- och efterarbetsdagar. Dessutom genomsyrar den kollegiemöten och arbetslagsmöten.

Vad gör jag om det ändå blir fel?

När elev eller vårdnadshavare upplever sig utsatt för kränkningar, eller att skolan inte följer Likabehandlingsplanen, kontaktar man någon skolpersonal om det. Om man då inte får gehör från skolan rekommenderar vi att vända sig till en högre instans som Barn- och elevombudet (BEO) som är en del av den statliga myndigheten Skolinspektionen och som arbetar mot kränkningar och mobbing. Elevernas arbetsmiljö regleras även i arbetsmiljölagen och arbetsmiljöförordningen. Där jämföras elever i stor utsträckning med arbetstagare.

Arbetsgång för att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling vid Martinaskolan.

Att göra	Tidpunkt	Hur	Ansvarig
<p>1. Personal som får kännedom om en elev som anser sig blivit utsatt för kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier utreder och anmäler sen händelsen till rektor via blankett <i>Utredning och anmälan av diskriminering/ kränkande behandling.</i></p> <p>Vårdnadshavare till den som har utsatt och den utsatte informeras.</p> <p>Blanketten lämnas sedan till rektor för underskrift.</p>	Skyndsamt, senast vid skoldagens slut	Blanketten ”Utredning och anmälan av diskriminering och kränkande behandling”	All personal
<p>2. Rektor granskar utredningen och anmäler sen händelsen till huvudmannen.</p>	Skyndsamt.	Blanketten skall skrivas under av rektor och e-postas till huvudmannen.	Rektor
<p>3. Rektor vidtar vid behov ytterligare åtgärder och rapporterar dessa till huvudmannen.</p>	Inom två veckor.	Blanketten ”åtgärd vid diskriminering och kränkande behandling”	Rektor
<p>4. Eventuella åtgärder följs upp av rektor och rapporteras till huvudmannen.</p>	Enligt överenskommelse.	Blanketten ”Uppföljning av åtgärd vid kränkande behandling”	Rektor
<p>5. Huvudmannen klargör om utredningen har skett enligt arbetsgången och om åtgärderna är tillräckliga.</p>	Direkt efter utredningen är avslutad	Blanketten ”uppföljning av åtgärd vid diskriminering och kränkande behandling”.	Huvudmannen

Utredning och anmälan av diskriminering/kränkande behandling

(vid upprepad diskriminering/kränkande behandling kan åtgärdsprogram upprättas)

Utredningen/anmälan är genomförd av:

Datum:

Namn på inblandade och utsatta personer:

Informerat vårdnadshavare, datum:

Beskriv det som hänt. När, var och hur?

Beskriv vilka åtgärder/samtal som vidtagits:

Önskemål och ideér om ytterligare insatser/stöd från rektor eller annan personal:

Datum för eventuel uppföljning:

_____
Underskrift

_____
Underskrift rektor

_____
Underskrift huvudman

Åtgärd vid diskriminering/kränkande behandling

Ansvarig för ärendet:

Inblandade personer:

Beskrivning av åtgärd i det aktuella ärendet:

(datum, samtal, med vem? annan åtgärd)

Informerat vårdnadshavare, datum:

Datum för uppföljning:

_____
Underskrift

_____
Underskrift rektor

_____
Underskrift huvudman

Uppföljning av åtgärd vid kränkande behandling

Ansvarig för ärendet:
Datum:
Inblandade personer:

Hur har åtgärden fungerat:

Vid behov av vidare uppföljning och ny åtgärd upprättas en ny åtgärdsplan.

_____
Underskrift

_____
Underskrift rektor

_____
Underskrift huvudman

Bilaga Bakgrund och definitioner

Så säger författningarna

Barns och elevers rätt till en trygg skolmiljö fri från kränkningar regleras utifrån en rad grundläggande dokument. Nedan beskrivs några av de mest centrala styrdokument.

Skollagen och diskrimineringslagen

Skollagens (SL 2010:800) första kapitel 4§ klargör att ”utbildningen [...] syftar till att [...] barn och elever ska inhämta och utveckla [både] kunskaper och värden. [...]

Samma kapitel 5§ förtydligar att ”Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med [...] de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling. [...]

I skollagens 5 kapitel 7, 8, 11 och 14§§ framgår möjliga konsekvenser av kränkande behandling mellan elever genom disciplinära åtgärder för lärare och rektor att upprätthålla trygghet och studiero.

Skollagen kapitel 6 beskriver mer ingående hur skolan ska arbeta för att försäkra barn och elever en trygg skolmiljö, fri från just kränkningar. Tillsammans med diskrimineringslagens (2008:567) 1–3 kapitel bildar skollagens 6 kapitel den reglering som ska skydda elever från alla former av kränkningar (se bilaga 1a och 1b för aktuellt utdrag ur lagtexterna).

Lagstiftningarna reglerar bland annat huvudmannens skyldighet att se till att det vid skolenheterna bedrivs ett aktivt, målinriktat arbete för att främja likabehandling samt motverka och förhindra diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Enligt regelverket ska Förskola & Grundskola som huvudman alltså se till att varje enskild skola planerar, genomför och dokumenterar aktiva åtgärder för att främja likabehandling och motverka trakasserier och diskriminering samt en plan för att på samma sätt motverka kränkande behandling. Planen mot kränkande behandling ska upprättas för ett år i taget i samverkan mellan elever och personal på skolan. Kartläggning av risker och brister ur såväl likabehandlings- som värdegrundssynpunkt på skolan och trygghetsenkäter/intervjuer ska ligga till grund för de åtgärder som planeras.

Av regleringen framgår också att personalen på skolan har anmälningsplikt vid kännedom om att en elev kan vara utsatt för kränkande behandling och att förbud gäller för all personal att diskriminera och kränka elever.

Anmälningsplikt innebär att personalen på skolan är skyldig att omgående anmäla till rektor om en elev upplevt kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering. Rektor är i sin tur skyldig att anmäla uppgifterna till huvudmannen. Huvudmannen ansvarar för att uppgifterna därefter skyndsamt

utreds och att åtgärder vidtas för att trygga situationen och se till att den inte uppstår igen. Förbudet mot diskriminering och kränkande behandling innebär att skolans personal under inga omständigheter får missgynna eller kränka en elev.

Brottsbalken

Strafflagarna i brottsbalken (BRB 1962:700) gäller även i skolan. I brottsbalken finns inte kränkande behandling som ett särskilt begrepp eller som brottsrubricering. Kränkande behandling utgör eller bidrar däremot ofta till brott, enligt brottsbalken inom ramen för andra rubriceringar, som till exempel misshandel, olaga hot, olaga tvång, ofredande, trakasserier, förtal/förolämpning, sexuellt ofredande samt hets mot folkgrupp.

Förordning om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling
Förordningen (2006:1083) om barn och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling 1–2§§ reglerar att eleverna ska delta i upprättandet av planeringen av och i utvärderingen av de insatser och åtgärder som planeras och genomförs för att motverka kränkande behandling. Motsvarande krav på elevernas, och även personalens, delaktighet i arbetet vad gäller diskriminering och trakasserier finns i diskrimineringslagens 3 kapitel 19§, där det framgår att utbildningsanordnaren ska samverka med eleverna och med de anställda i verksamheten i arbetet med aktiva åtgärder.